

Κείμενα 14-15

(Επαναληπτικές 2019 – διασκευασμένες, γιατί υπήρχε και χωρίο που είναι εκτός ύλης πλέον)

A1. α. 1) «ἐν οἷς...»: Σε ποιες λέξεις του αρχαίου κειμένου αναφέρεται η αντωνυμία «οἷς»; Γράψτε ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ στο πλαίσιο:

ὑπερβολή καὶ ἔλλειψις

πάθη καὶ πράξεις

2) «...τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν»: Σε ποια λέξη του αρχαίου κειμένου αναφέρονται οι φράσεις « τῆς μὲν», «τῆς δὲ»;

κακιῶν

Μεσότης

(μονάδες 4)

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3), και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3).

1. Η ακραία συμπεριφορά κατακρίνεται από το κοινωνικό σύνολο.

2. Η αρετή δεν στοχεύει μόνο στο μέσον.

3. Η αρετή είναι αποτέλεσμα επιλογής του ατόμου.

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε το γράμμα της λέξης ή φράσης που συμπληρώνει ορθά το νόημα των παρακάτω προτάσεων:

1. Λόγω του πατέρα του ο Αριστοτέλης εξοικειώθηκε με την

α. ιατρική.

β. πολιτική πρακτική.

γ. ρητορική.

Απάντηση:

2. Συνάδελφος του Αριστοτέλη στα χρόνια της μαθητείας του στην Ακαδημία ήταν ο

α. Θεόφραστος.

β. Σπεύσιππος.

γ. Σωκράτης.

Απάντηση:

3. Η ευδαιμονία δεν είναι

α. αγαθό.

β. ενέργεια της ψυχής.

γ. κατάσταση.

Απάντηση:

4. Ο Αριστοτέλης πέθανε

α. στην Αθήνα.

β. στα Στάγειρα.

γ. στη Χαλκίδα.

Απάντηση:

5. Ο Εύδοξος επηρέασε τον Αριστοτέλη ως προς

α. τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα.

β. την ποιητική του διάθεση.

γ. την πολιτική του δράση.

Απάντηση:

Μονάδες 10

B4. α. Να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή σημασία της κάθε λέξης σύμφωνα με το κείμενο του Αριστοτέλη.

(μονάδες 5)

β. Να χρησιμοποιήσετε την κάθε λέξη με διαφορετική σημασία από εκείνη που της δίνει ο Αριστοτέλης στο αρχαίο κείμενο. Οι λέξεις πρέπει να είναι στο ίδιο μέρος του λόγου και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε οποιονδήποτε γραμματικό τύπο.

(μονάδες 5)

1. μέσον

α. κάθε τι που χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση ενός σκοπού

β. το μεσαίο ή κεντρικό σημείο

Απάντηση:

2. πράξεις

α. ενέργειες για την πραγματοποίηση ενός έργου

β. διοικητικές ενέργειες, αποφάσεις στο πλαίσιο λειτουργίας του κράτους

Απάντηση:

3. στοχαστική

α. που έχει για στόχο

β. που σκέφτεται

Απάντηση:

5. φρόνιμος

α. που σκέφτεται λογικά, με σύνεση

β. που είναι υπάκουος, ήσυχος

Απάντηση:

B5. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μάρκος Αυρήλιος, Τὰ εἰς ἑαυτὸν, 5.1

Στο ἔργο του Τὰ εἰς ἑαυτὸν ὁ Ρωμαῖος στωικός φιλόσοφος Μάρκος Αυρήλιος συμβουλεύει τον εαυτό του για την επίτευξη της φιλοσοφικής ζωής.

— Ὅταν σηκώνεσαι με κακή διάθεση το πρωί, ἔχε πρόχειρη την σκέψη: «Σηκώνομαι για να επιτελέσω το ἔργο του ανθρώπου. Και στεναχωριέμαι ἀκόμη, που πάω να κάνω αυτό για το οποίο γεννήθηκα και βγήκα στον κόσμο; Ἡ μήπως γεννήθηκα για να μένω ξαπλωμένος και να ζεσταίνομαι μες στα στρώματα;».

— Μα αυτό μ' ευχαριστεῖ περισσότερο!

— Γεννήθηκες, λοιπόν, μόνο για την ευχαρίστηση; Μόνο για να παθαίνεις και ὄχι για να ενεργεῖς; Δεν βλέπεις τα μικρά φυτά, τα σπουργίτια, τα μυρμήγκια, τις ἀράχνες, τις μέλισσες, που το καθένα τους επιτελεῖ το ἔργο του συμβάλλοντας, στο μέτρο που του αναλογεῖ, στην τάξη του κόσμου; Κι εσύ, ἀπὸ την ἄλλη, δεν θες να κάνεις αὐτά που αναλογούν στους ἀνθρώπους. Δεν βιάζεσαι να κάνεις αὐτό που υπαγορεύει ἡ φύση σου.

— Ναι, μα πρέπει να ἀναπαυόμαστε κιόλας .

— Πρέπει, συμφωνώ. Ἀκόμα και γι' αὐτό, ἡ φύση ἔχει δώσει το σωστό μέτρο, ὅπως μας ἔδωσε και το μέτρο του φαγητοῦ και του πιotoῦ. Εσύ ὁμως πας να ξεπεράσεις το μέτρο, προχωράς πέρα ἀπὸ το ἀρκετό –στις πράξεις ὄχι ἀκόμη, ἀλλὰ μέχρι ἐκεῖ που σε παίρνει.

(μετάφραση Γ. Ἀβραμίδης)

Αφὺ μελετήσετε το παραπάνω μεταφρασμένο ἀπόσπασμα ἀπὸ το ἔργο Τὰ εἰς ἑαυτὸν και το ἀπόσπασμα ἀπὸ τα Ἠθικὰ Νικομάχεια που σας δόθηκε, να διακρίνετε τι εἶναι αὐτό που καθορίζει το μέτρο:

α) κατὰ τον Μάρκο Αυρήλιο (μονάδες 5) και

β) κατὰ τον Ἀριστοτέλη στον τελικό ὀρισμό της ἀρετῆς (μονάδες 5).

Μονάδες 10

Στη συγκεκριμένη ἀπάντηση εἶναι ἐμφανές ὅτι θα ἔπρεπε να χρησιμοποιήσετε και σχόλια του σχολικοῦ βιβλίου, για το δεύτερο ζητούμενο.